

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL GERIAMOJO VANDENS TIEKIMO IR NUOTEKŲ TVARKYMO 2008–2015 METŲ PLĖTROS STRATEGIJOS PATVIRTINIMO

2008 m. rugpjūčio 27 d. Nr. 832
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo (Žin., 2006, Nr. [82-3260](#)) 6 straipsnio 1 punktu, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

1. Patvirtinti Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo 2008–2015 metų plėtros strategiją (pridedama).

2. Paveisti Aplinkos ministerijai parengti ir iki 2009 m. liepos 1 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateikti Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo 2008–2015 metų plėtros strategijos įgyvendinimo antrojo etapo (2010–2015 metai) priemonių planą.

Ministras Pirmininkas

Gediminas Kirkilas

Aplinkos ministras

Artūras Paulauskas

GERIAMOJO VANDENS TIEKIMO IR NUOTEKŲ TVARKYMO 2008–2015 METŲ PLĖTROS STRATEGIJA

I. STRATEGIJOS SANTRAUKA

1. Lentelėje pateikiama Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo 2008–2015 metų plėtros strategijos (toliau vadinama – ši strategija) santrauka.

I. STRATEGINIS TIKSLAS

Nustatyti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo valstybinio reguliavimo veiklos kryptis, užtikrinsiančias tokias reikalavimus ir poreikius atitinkančios geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo raidos sąlygas, kad visoje šalies teritorijoje viešai tiekiamas geriamasis vanduo ir teikiamos nuotekų tvarkymo paslaugos atitiktų įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytus sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos ir paslaugų kokybės reikalavimus ir kuo daugiau gyventojų ir kitų galimų vartotojų optimaliomis sąlygomis ir kainomis gautų viešai tiekiamą geriamąjį vandenį ir nuotekų tvarkymo paslaugas.

Strateginio tikslo įgyvendinimo vertinimo kriterijai (efekto kriterijai)

Viešai tiekiamo geriamojo vandens prieinamumas vartotojams:

1. Dabartinė reikšmė (2007 metais) – apie 73 procentai visų šalies gyventojų.
2. Siektina reikšmė (2015 metais) – ne mažiau kaip 95 procentai visų šalies gyventojų.

Nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumas vartotojams:

1. Dabartinė reikšmė (2007 metais) – apie 62 procentai visų šalies gyventojų.
2. Siektina reikšmė (2015 metais) – ne mažiau kaip 95 procentai visų šalies gyventojų.

II. STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR TIKSLŲ ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI (REZULTATO KRITERIJAI)

1 tikslas

Sudaryti palankias sąlygas didinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą ir gerinti jų kokybę

Rezultato kriterijai

1. Viešai tiekiamo geriamojo vandens paslaugų prieinamumo didėjimas:
dabartinė reikšmė (2007 metais) – nuo 2004 metų – 7 procentai visų šalies gyventojų;
siektina reikšmė (2015 metais) – ne mažiau kaip 22 procentai visų šalies gyventojų.
2. Nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumo didėjimas:
dabartinė reikšmė (2007 metais) – nuo 2004 metų – 4 procentai visų šalies gyventojų;
siektina reikšmė (2015 metais) – ne mažiau kaip 33 procentai visų šalies gyventojų.
3. Viešai tiekiamo geriamojo vandens atitiktis saugos ir kokybės reikalavimams:
dabartinė reikšmė (2007 metais) – 75 procentai;
siektina reikšmė (2015 metais) – 100 procentų.

Uždaviniai

1. Tobulinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros teisinį reglamentavimą.
2. Užtikrinti viešai tiekiamo geriamojo vandens saugos ir kokybės atitiktį visuomenės sveikatos saugos reikalavimams.

2 tikslas Siekti apsaugoti aplinką nuo išleidžiamų nuotekų žalingo poveikio	<i>Rezultato kriterijus</i> Surenkamų nuotekų išvalymas iki nustatytųjų normų: dabartinė reikšmė (2007 metais) – 77 procentai; siektina reikšmė (2015 metais) – 100 procentų.
---	--

Uždavinys

Tobulinti nuotekų valymo ir išleidimo aplinkos apsaugos reikalavimus.

II. BENDROSIOS NUOSTATOS

2. Parengti šią strategiją paskatino esama geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo būklė Lietuvoje, poreikis įgyvendinti Valstybės ilgalaikės raidos strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187 (Žin., 2002, Nr. [113-5029](#)), ir Nacionalinę darnaus vystymosi strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu Nr. 1160 (Žin., 2003, Nr. [89-4029](#)), nustatyti strateginį geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo tikslą, pagal kurį būtų rengiami ir tobulinami geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veiklą reguliuojantys teisės aktai, infrastruktūros atnaujinimo ir plėtros priemonės, užtikrinančios nepertraukiamą, ilgalaikį, techniniu ir ekonominiu požiūriais visiems vartotojams prieinamą socialiai būtiną geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų, kurių kokybė atitiktų nustatytuosius geriamojo vandens saugos ir kokybės, nuotekų išvalymo reikalavimus, teikimą.

3. Ši strategija parengta laikantis darnaus vystymosi, subsidarumo, partnerystės ir socialinio teisingumo principų pagal Europos Sąjungos valstybių geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo valdymo modelius ir 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/60/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 5 tomas, p. 275), taip pat Europos Bendrijų Komisijos Baltąją knygą dėl bendro intereso paslaugų (2004 m. gegužės 12 d., Komisijos komunikatas KOM(2004)374 galutinis), kurios yra Europos visuomenės modelio esminis elementas ir daro lemiamą poveikį piliečių gyvenimo kokybei, aplinkai ir ekonomikai.

4. Šios strategijos tikslai ir uždaviniai nustatyti laikantis nuostatos, kad modernizavusi valstybės ekonominę politiką ir naudodama Europos Sąjungos finansinę ir techninę paramą Lietuva turėtų padidinti bendrąjį vidaus produktą ir pasiekti esamą Europos Sąjungos valstybių vidurkį.

5. Šią strategiją sudaro:

5.1. strategijos santrauka;

5.2. bendrosios nuostatos;

5.3. geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo būklės analizė;

5.4. SSGG (stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių) analizė;

5.5. geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo raidos vizija, strateginis tikslas, tikslai ir uždaviniai;

5.6. strategijos įgyvendinimo vertinimo kriterijai;

5.7. strategijos įgyvendinimas, finansavimas ir atskaitomybė;

5.8. strategijos įgyvendinimo pirmojo etapo (2008–2009 metai) priemonių planas (pagal 1 priedą).

*5.9. strategijos įgyvendinimo antrojo etapo (2010–2015 metų) priemonių planas (pagal 2 priedą).

Punkto pakeitimai:

Nr. [1233](#), 2009-09-30, Žin., 2009, Nr. 121-5201 (2009-10-10)

***Pastaba:** papildyta nauju 5.9 punktu

6. Šioje strategijoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme (Žin., 2006, Nr. [82-3260](#)) ir kituose su geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo paslaugų reguliavimu susijusiuose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

III. GERIAMOJO VANDENS TIEKIMO IR NUOTEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS ANALIZĖ

7. Lietuvos Respublikos vartotojams geriamasis vanduo tiekiamas tik iš požeminių vandens šaltinių, kurių potencialūs ištekliai – apie 3,2 mln. kub. metrų per parą. Pastaraisiais metais vandens vartojimas nuolat mažėjo ir šiuo metu sudaro 0,4 mln. kub. metrų per parą. Prognozuojama, kad iki 2025 metų požeminio vandens poreikis gali padidėti iki 0,9–1 mln. kub. metrų per parą, taigi vandens atsargos artimiausius 20 metų bus pakankamos. Didžiama Lietuvoje naudojamų požeminio vandens išteklių geros kokybės, todėl brangių vandens gerinimo technologijų taikymo poreikis nedidelis. Žemės gelmių registro duomenimis, šiuo metu Lietuvoje yra apie 20 960 veikiančių geriamojo gėlo požeminio vandens eksploatavimo gręžinių. Didžiausia požeminio vandens kokybės problema, kurią reikia spręsti artimiausiu metu, – per didelė geležies, mangano, sulfatų, chloridų ir fluoro koncentracija. Šiuo metu geležis iš viešai tiekiamo vandens šalinama 64 Lietuvos miestuose (70 procentų viso viešai tiekiamo vandens). Antrinei geležies taršai išvengti būtina renovuoti arba keisti vamzdynus. Per didelė sulfatų ir chloridų koncentracija yra Joniškio, Šiaulių, Radviliškio, Kėdainių rajonuose ir Marijampolės apskrityje tiekiamame vandenyje. Vanduo, kuriame per daug fluoro, tiekiamas apie 128 000 gyventojų Šiaurės–Vakarų regione. Tai gali būti kenksminga gyventojų sveikatai, todėl šią problemą reikia spręsti pirmiausia: ieškoti kitų geriamojo vandens šaltinių (kitų vandeningų horizontų) arba statyti fluoro šalinimo įrenginius.

8. Viešai tiekiamu geriamuoju vandeniu aprūpinama apie 73 procentai Lietuvos gyventojų (apie 93 procentai didžiųjų miestų ir apie 49 procentai kaimo gyventojų). Apie 1 mln. gyventojų naudoja gruntinį kastinių šulinių vandenį, kuris dažnai užterštas ir neatitinka geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimų.

9. Iki 1990 metų Lietuvoje pagal tada galiojusius nuotekų išvalymo reikalavimus valyta tik 25 procentai surenkamų nuotekų. Atgavus Lietuvai nepriklausomybę, daugiausia dėmesio pradėta skirti miestų nuotekų tvarkymui. Pagal galiojančius reikalavimus 2007 metais valyta 73 procentai surenkamų nuotekų. Nevalomos arba nepakankamai valomos mažų miestelių ir kaimų nuotekos, kurios sudaro nedidelę dalį visų surenkamų nuotekų, tačiau objektų labai daug, taigi šią problemą spręsti čia atsieina kur kas brangiau (investicijų poreikis vienam gyventojui ar panašiai) nei didžiuosiuose miestuose. Lietuvoje yra apie 1 240 nuotekų valymo įrenginių. Mažuose miesteliuose ir kaimo gyvenvietėse apie 600 nuotekų valymo įrenginių susidėvėję, todėl juos būtina modernizuoti ar pastatyti naujus. Nuotekų tvarkymo paslauga prieinama tik 62 procentams visų Lietuvos gyventojų (apie 91 procentą didžiųjų miestų ir apie 16 procentų kaimo gyventojų).

10. Pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymą (Žin., 1994, Nr. [55-1049](#); 2000, Nr. [91-2832](#)) ir Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą savivaldybėms priskirtos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų organizavimo funkcijos. Didžiama vandenį tiekiančių ir nuotekų tvarkymo paslaugas teikiančių įmonių priklauso (nuosavybės teise arba per akcijas) savivaldybėms. Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektoriaus valdymas labai išskaidytas – 2007 metų duomenimis, paslaugas teikia apie 236 įmonės.

11. Viešo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo ilgalaikio turto vertė – apie 3,5 mlrd. litų, nusidėvėjimas – 40–50 procentų, o naudojama tik 30–40 procentų visos infrastruktūros. Nors vandens paslaugų sektoriaus veiklos efektyvumas pastaraisiais metais didėjo, tačiau daugelis vandens tiekimo įmonių ir toliau dirba nuostolingai. Taigi neužtikrinamas pakankamas ir ilgalaikis geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų finansavimas, būtinas geros kokybės paslaugoms teikti ir geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrai plėtoti. Vadinasi, sąnaudų susigrąžinimo principas, nustatytas Lietuvos Respublikos vandens įstatyme (Žin., 1997, Nr. [104-2615](#); 2003, Nr. [36-1544](#)), neįgyvendintas.

12. Į geriamojo vandens tiekimą ir nuotekų tvarkymą 2000–2006 metais investuota apie 1,4 mlrd. litų Europos Sąjungos paramos, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų ir vandens tiekimo įmonių lėšų.

Lietuvai 2000–2003 metais teikta ES ISPA (pasirengimo narystei Europos Sąjungos struktūrinės politikos priemonės) fondo parama. Šio fondo lėšos skirtos daugiausia investicijų reikalingiems Europos Sąjungos direktyvų reikalavimams įgyvendinti – nuotekoms valyti ir geriamojo vandens kokybei gerinti didesnėse nei 10 000 g. e. aglomeracijose. Taigi pirmiausia ISPA fondo, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir dalis savivaldybių lėšų (apie 447 mln. litų) skirta geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo reikalavimams 9 didžiosiose savivaldybėse įgyvendinti.

ES ISPA fondą 2004–2006 metais pakeitė Sanglaudos fondas. Siekdama panaudoti Sanglaudos fondo paramą geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektoriui, Aplinkos ministerija nustatė 5 pagal gamtinį principą suformuotus upių baseinus. Jiems parengtos 20 metų

trukmės investicijų programos, nustatyta, kiek investicijų prireiks nuotekų ir geriamojo vandens tiekimo ir valymo sistemoms rekonstruoti ir plėtoti gyvenvietėse, kuriose daugiau kaip 500 gyventojų. Pagal šias programas kiekvienam upių baseinui suformuoti 3 investicijų etapai. Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektoriui 2004–2006 metais skirta daugiau nei 925 mln. litų iš Sanglaudos fondo, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir dalies savivaldybių biudžetų, šiomis lėšomis įgyvendintos upių baseinų pirmųjų investicijų etapų priemonės.

Tapusi Europos Sąjungos nare, Lietuva geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektoriui naudojo ir Europos Sąjungos Europos regioninės plėtros fondo paramą – gerino nuotekų ir geriamojo vandens kokybę gyvenvietėse iki 500 gyventojų. Iš šio fondo, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų 2004–2006 metais skirta daugiau kaip 42 mln. litų vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo problemoms spręsti.

13. Gyventojų išlaidos geriamajam vandeniui ir nuotekų tvarkymo paslaugoms sudaro vidutiniškai 2–2,5 procento šeimos pajamų, tačiau jos kur kas didesnės kaimo regionuose, nes ten šios paslaugos kelis kartus brangesnės, o vartotojų pajamos mažesnės. Planuojama, kad 2015 metais šios išlaidos tiek mieste, tiek kaime turėtų būti ne didesnės kaip 4 procentai šeimos pajamų. Nuo 2002 iki 2007 metų geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kaina didėjo vidutiniškai 8–10 procentų. Skiriasi ir vandens suvartojimas – miestuose vienam asmeniui tenka apie 90–100 litrų, o kaime 50–60 litrų vandens per parą, tai yra mažiau nei rekomenduojamas vandens kiekis, būtinas reikiamai žmogaus higienai palaikyti. Planuojama, kad 2015 metais vandens turėtų būti suvartojama vidutiniškai 100–110, 2025 metais – 120–150 litrų per parą vienam asmeniui.

14. Pagal suvartojamo vandens ir pašalinamų nuotekų kiekį Lietuvoje vartotojai pasiskirstę taip: 62 procentai tenka gyventojams, 21 procentas – pramonei ir 17 procentų – komunaliniam-buitiniam sektoriui.

15. Akivaizdu, kad geriamojo vandens sektoriaus plėtra labai netolygi miestuose ir kaimo vietovėse – daugiau kaip 30 procentų šalies gyventojų geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymo paslaugos neprieinamos. Dėl to lėtesnė ir kaimo regionų ekonominė plėtra. Taigi galima teigti, kad bendrų interesų paslaugoms nustatyti kriterijai Lietuvoje neįgyvendinti. Esama geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo struktūra, kurios valdymas labai išskaidytas, negalės užtikrinti pajamų, kurių pakaktų ilgalaikiai ir savarankiškai tiekėjų veiklai plėtoti ir vartotojų poreikiams tenkinti.

16. Geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas – bendro intereso paslaugos, kurios turi būti ne tik geros kokybės, bet ir visuotinės. Taigi pertvarkant geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo valdymą būtina siekti, kad mažėtų geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo skirtumai kaimuose ir miestuose, taip pat pavieniuose šalies regionuose.

17. Tvarkant nuotekas susidarancio dumblo tvarkymo principai nustatyti Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimu Nr. 519 (Žin., 2002, Nr. [40-1499](#); 2007, Nr. [122-5003](#)).

18. Preliminariais skaičiavimais, į geriamojo vandens tiekimą ir nuotekų tvarkymą reikėtų investuoti apie 3,4 mlrd. litų, tik tada galima būtų įgyvendinti sveikatingumo, visuotinio ir prieinamo principus ir aplinkosaugos reikalavimus. Iki 2013 metų geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrai plėtoti ar modernizuoti numatoma skirti apie 1,857 mlrd. litų (ir nuotekų dumbliui tvarkyti) 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų.

19. Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros netolygumai pateikti lentelėje.

Analizuojamas rodiklis (pagal prioritetą)	Rodiklio matmuo	Metai	Rodiklio vertė		Netolygumo laipsnis
			Lietuvoje	Europos Sąjungoje (vidurkis)	
Nuotekų išvalymas iki nustatytųjų reikalavimų	iki nustatytųjų reikalavimų išvalomos nuotekos, visų išvalomų nuotekų procentais	2007	73 procentai	92 procentai	vidutinis
Prijungimas prie nuotekų tvarkymo infrastruktūros tinklų	gyventojai, visų Lietuvos gyventojų procentais	2007	62 procentai	80 procentų	vidutinis

Analizuojamas rodiklis (pagal prioritetą)	Rodiklio matmuo	Metai	Rodiklio vertė		Netolygumo laipsnis
			Lietuvoje	Europos Sąjungoje (vidurkis)	
Geriamojo vandens suvartojimas buityje	suvartojamo vandens kiekis, litrais gyventojui per parą	2007	60 litrų	150 litrų	didelis
Viešai tiekiamo geriamojo vandens kokybė	viešai tiekiamas saugos ir kokybės reikalavimus atitinkantis geriamasis vanduo, viso tiekiamo geriamojo vandens procentais	2007	70 procentų	90 procentų	vidutinis
Viešai tiekiamas geriamasis vanduo kaimo gyvenvietėse	kaimo gyvenvietėse viešai tiekiamo vandens vartotojai, visų gyvenviečių gyventojų procentais	2007	49 procentai	80 procentų	didelis

IV. SSGG (STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ) ANALIZĖ

20. Stiprybės:

- 20.1. geros kokybės ir pakankami požeminio vandens išteklių didžiojoje Lietuvos dalyje;
- 20.2. palankios sąlygos tobulinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo teisinį reglamentavimą;
- 20.3. sudarytos sąlygos gauti Europos Sąjungos fondų finansinę paramą;
- 20.4. sukurta didžiama viešai tiekiamam geriamajam vandeniui ir nuotekoms tvarkyti reikalingos infrastruktūros;
- 20.5. ilgametė geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo patirtis;
- 20.6. miestų įmonių aukštos kvalifikacijos personalas;
- 20.7. geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrai plėtoti palankūs teritorijų planavimo principai;
- 20.8. sudarytos teisinės sąlygos nustatyti ekonomiškai pagrįstas kainas;
- 20.9. išplėta suvartojamo vandens kiekio apskaitos sistema.

21. Silpnybės:

- 21.1. geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų savikaina kaimo gyvenamosiose vietovėse didėja sparčiau negu vartotojų pajamos;
- 21.2. daugelis vandens tiekimo įmonių (ypač mažosios) dirba nuostolingai, nepajėgia savarankiškai investuoti (skolintis);
- 21.3. netolygi statybų ir viešai tiekiamo geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra;
- 21.4. didžiama sukurta geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros neatitinka poreikių, neekonomiška arba susidėvėjusi;
- 21.5. sąnaudų susigrąžinimo principas netaikomas visuotinai, todėl vandens tiekėjai neturi pakankamai lėšų poreikius atitinkančiai infrastruktūrai plėtoti ir prižiūrėti;
- 21.6. geriamąjį vandenį tiekia ir nuotekas tvarko įvairaus dydžio ir pajėgumo įmonės, daugelis jų nepajėgios užtikrinti paslaugų kokybės ir plėtos.

22. Galimybės:

- 22.1. pertvarkyti vandens sektoriaus valdymą – koncentruoti turtą ir paslaugų teikimą;
- 22.2. efektyviai naudoti ES fondų finansinę paramą;
- 22.3. sudaryti viešajam vandens tiekėjui palankesnes veiklos sąlygas;
- 22.4. užtikrinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kokybės reikalavimus ir sumažinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainų didėjimą iki 3 procentų.

23. Grėsmės:

23.1. geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų brangimas dėl Europos Sąjungos reikalavimų įgyvendinimo;

23.2. geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo sąlygų skirtumų didėjimas miestuose ir kaimo regionuose;

23.3. nesugebėjimas pasinaudoti ES fondų finansine parama geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo reikalavimams įgyvendinti mažose aglomeracijose;

23.4. geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo veikla gali ir toliau ekonomiškai neatsipirkti, taigi reikės valstybės paramos;

23.5. neužtikrinus geros kokybės paslaugų už priimtina kainą, gali būti naudojama vis mažiau sukurtos infrastruktūros, teikiamos paslaugos gali tapti neįperkamos, taigi neprieinamos mažas pajamas turintiems vartotojams.

V. GERIAMOJO VANDENS TIEKIMO IR NUOTEKŲ TVARKYMO RAIDOS VIZIJA, STRATEGINIS TIKSLAS, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

24. Atsižvelgiant į geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo būklės ir stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizę, šios strategijos vizija: geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas – moderni, savarankiška, visuomenės poreikius ir interesus atitinkanti, visavertė Lietuvos ūkio dalis, užtikrinanti nepertraukiamą, ilgalaikį techniniu ir ekonominiu požiūriais vartotojams prieinamų gyvybiškai būtinų geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimą. Modernizuota ir išplėsta geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūra, pertvarkytas sustambinus vandens tiekimo įmones geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo valdymas ir reguliavimas, geresnė šių įmonių veiklos priežiūra sudarys sąlygas patikimai ir saugiai teikti bendrojo intereso paslaugas optimaliomis kainomis, užtikrinti nustatytuosius paslaugų kokybės, aplinkos apsaugos ir sveikatos apsaugos reikalavimus.

25. Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo plėtros strateginis tikslas – nustatyti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo valstybinio reguliavimo veiklos kryptis, užtikrinsiančias tokias reikalavimus ir poreikius atitinkančios geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo raidos sąlygas, kad visoje šalies teritorijoje viešai tiekiamas geriamasis vanduo ir teikiamos nuotekų tvarkymo paslaugos atitiktų įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytus sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos ir paslaugų kokybės reikalavimus ir kuo daugiau gyventojų ir kitų galimų vartotojų optimaliomis sąlygomis ir kainomis gautų viešai tiekiamą geriamąjį vandenį ir teikiamas nuotekų tvarkymo paslaugas.

26. Šios strategijos tikslai ir uždaviniai:

26.1. tikslas – sudaryti palankias sąlygas didinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą ir gerinti jų kokybę. Uždaviniai:

26.1.1. tobulinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros teisinį reglamentavimą;

26.1.2. užtikrinti viešai tiekiamo geriamojo vandens saugos ir kokybės atitiktį visuomenės sveikatos saugos reikalavimams;

26.2. tikslas – siekti apsaugoti aplinką nuo išleidžiamų nuotekų žalingo poveikio. Uždavinys – tobulinti nuotekų valymo ir išleidimo aplinkos apsaugos reikalavimus.

VI. STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

27. Šios strategijos įgyvendinimo stebėsenai atlikti nustatyti vertinimo kriterijai, tiesiogiai susiję su joje numatytais tikslais ir uždaviniais ir leidžiantys vertinti padarytą pažangą:

27.1. viešai tiekiamo geriamojo vandens paslaugų prieinamumo didėjimas, palyginti su praėjusiais metais, procentais. Dabartinė reikšmė (2007 metais) – nuo 2004 metų – 7 procentai visų šalies gyventojų, siektina reikšmė (2015 metais) – ne mažiau kaip 22 procentai visų šalies gyventojų;

27.2. nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumo didėjimas, palyginti su praėjusiais metais, procentais. Dabartinė reikšmė (2007 metais) – nuo 2004 metų – 4 procentai visų šalies gyventojų, siektina reikšmė (2015 metais) – ne mažiau kaip 33 procentai visų šalies gyventojų;

27.3. viešai tiekiamo geriamojo vandens atitikties saugos ir kokybės reikalavimams didėjimas, palyginti su praėjusiais metais, procentais. Dabartinė reikšmė (2007 metais) – 75 procentai, siektina reikšmė (2015 metais) – 100 procentų;

27.4. surenkamų nuotekų išvalymo iki nustatytųjų normų didėjimas, palyginti su praėjusiais metais, procentais. Dabartinė reikšmė (2007 metais) – 77 procentai, siektina reikšmė (2015 metais) – 100 procentų.

VII. STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMAS, FINANSAVIMAS IR ATSKAITOMYBĖ

28. Šios strategijos įgyvendinimo priemonės vykdomos dviems etapais. Šios strategijos įgyvendinimo pirmojo etapo (2008–2009 metai) priemonių planas nurodytas strategijos priede.

29. Šios strategijos įgyvendinimo priemonės finansuojamos iš atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme atitinkamoms institucijoms patvirtintų bendrųjų asignavimų ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka gautų lėšų.

30. Aplinkos ministerija koordinuoja šios strategijos ir jos įgyvendinimo priemonių vykdymą, kasmet rengia ir iki kovo 1 d. pateikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei priemonių plano įgyvendinimo ataskaitą.

31. Atsakingi už šios strategijos įgyvendinimą vykdytojai kasmet iki vasario 1 d. teikia Aplinkos ministerijai informaciją apie šios strategijos įgyvendinimo priemonių vykdymą.

Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo
2008–2015 metų plėtros strategijos
1 priedas

Priedo žymos pakeitimai:
Nr. [1233](#), 2009-09-30, Žin., 2009, Nr. 121-5201 (2009-10-10)

**GERIAMOJO VANDENS TIEKIMO IR NUOTEKŲ TVARKYMO 2008–2015 METŲ PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO PIRMOJO
ETAPO (2008–2009 METAI) PRIEMONIŲ PLANAS**

Tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Atsakingi vykdytojai	Įvykdymo terminas
1. Sudaryti palankias sąlygas didinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą ir gerinti jų kokybę	1.1. Tobulinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros teisinį reglamentavimą	1.1.1. Parengti Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo projektą – reglamentuoti didesnę savivaldos atsakomybę, susijusią su geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimu, kad visi gyventojai galėtų gauti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas	Aplinkos ministerija	2009 metų III ketvirtis
		1.1.2. parengti Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektą – užtikrinti sklandų geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo reformos įgyvendinimą		2009 metų III ketvirtis
		1.1.3. parengti Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planų rengimo taisyklių, patvirtintų aplinkos ministro 2006 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-636 (Žin., 2007, Nr. 8-337), pakeitimą – užtikrinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų visuotinumą		2009 metų III ketvirtis
	1.2. Užtikrinti viešai tiekiamo geriamojo vandens saugos ir kokybės atitiktį visuomenės sveikatos saugos reikalavimams	1.2.1. Parengti aplinkos ministro įsakymą dėl Europos Sąjungos struktūrinės paramos lėšomis finansuotinių vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo projektų sąrašo patvirtinimo (į sąrašą įtraukti statomus ar rekonstruojamus vandens gerinimo įrenginius tose savivaldybėse, kuriose fluoro koncentracija požeminiame vandenyje viršija ribinę vertę)	Aplinkos ministerija	2008 metų IV ketvirtis
		1.2.2. informuoti vartotojus apie viešai tiekiamo geriamojo vandens saugą ir kokybę	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	2008–2009 metai

Tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Atsakingi vykdytojai	Įvykdymo terminas
2. Siekti apsaugoti aplinką nuo išleidžiamų nuotekų žalingo poveikio	2.1. Tobulinti nuotekų valymo ir išleidimo aplinkos apsaugos reikalavimus	2.1.1. Parengti Nuotekų tvarkymo reglamento, patvirtinto aplinkos ministro 2006 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. D1-236 (Žin., 2006, Nr. 59-2103), pakeitimo projektą – patikslinti nuotekų valymo ir išleidimo aplinkos apsaugos reikalavimus	Aplinkos ministerija	2009 metų III ketvirtis

Priedo pakeitimai:

Nr. [1233](#), 2009-09-30, Žin., 2009, Nr. 121-5201 (2009-10-10)

*Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo 2008–2015 metų plėtros strategijos 2 priedas
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. rugsėjo 30 d. nutarimo Nr. 1233 redakcija)

GERIAMOJO VANDENS TIEKIMO IR NUOTEKŲ TVARKYMO 2008–2015 METŲ PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO ANTROJO ETAPO (2010–2015 METŲ) PRIEMONIŲ PLANAS

Tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Atsakingi vykdytojai	Įvykdymo terminas
1. Sudaryti palankias sąlygas didinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų	1.1. Tobulinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros teisinį	1.1.1. Parengti ir patvirtinti Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainų nustatymo metodikos, patvirtintos Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2006 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. O3-92 (Žin., 2006, Nr. 143-5455), pakeitimo projektą – įvertinti paviršinių ir individualiųjų nuotekų tvarkymo paslaugų sąnaudas, nustatyti lėšų, skirtų geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrai atnaujinti, naudojimo reikalavimus	Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija	2010 metų I ketvirtis

Tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Atsakingi vykdytojai	Įvykdymo terminas
tvarkymo paslaugų prieinamumą ir gerinti jų kokybę	reglamentavimą	1.1.2. Parengti Viešosios vandens tiekimo sutarties standartinių sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. sausio 31 d. nutarimu Nr. 126 (Žin., 2007, Nr. 17-636), ir Atsiskaitymo už patiektą geriamąjį vandenį ir suteiktas nuotekų tvarkymo paslaugas tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. sausio 31 d. nutarimu Nr. 127 (Žin., 2007, Nr. 17-637), pakeitimo projektus – aiškiau reglamentuoti atsiskaitymą už paviršinių nuotekų tvarkymą	Aplinkos ministerija	2010 metų I ketvirtis
		1.1.3. Parengti naujų abonentų (vartotojų) prijungimo prie geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros reikalavimus, siekiant nustatyti prijungimo prie geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros sąlygas	Aplinkos ministerija	per 3 mėnesius po Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo priėmimo
		1.1.4. Parengti vandens tiekimo įmonių veiklos ir plėtros planų rengimo taisykles, kad derinant geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo kainas būtų tinkamai įvertintas investicijų poreikis ir vandens tiekėjo veiklos išlaidų pagrįstumas	Aplinkos ministerija	per 3 mėnesius po Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo priėmimo
		1.1.5. Siekiant užtikrinti paviršinių nuotekų tvarkymo organizavimą, atlikti paviršinių nuotekų tvarkymo įrenginių apskaitą, teisiškai juos įregistruoti, nustatyti bešeimininkų daiktų nuosavybės teisę ir visų paviršinių nuotekų tvarkymo įrenginių balansinę vertę	savivaldybės	2014 metų III ketvirtis
		1.1.6. Išanalizuoti, ar tikslinga keisti Aplinkosauginių buitinių nuotekų filtravimo įrenginių įrengimo gamtinėmis sąlygomis taisykles LAND 21-01, patvirtintas aplinkos ministro 2001 m. gegužės 9 d. įsakymu Nr. 252 (Žin., 2001, Nr. 41-1438), prireikus inicijuoti jų panaikinimą	Aplinkos ministerija	2011 metų II ketvirtis
		1.1.7. Parengti Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo 2016–2025 metų plėtros strategijos ir jos įgyvendinimo priemonių plano projektą	Aplinkos ministerija	2014 metų I ketvirtis

Tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Atsakingi vykdytojai	Įvykdymo terminas
	1.2. Užtikrinti viešai tiekiamo geriamojo vandens saugos ir kokybės atitiktį visuomenės sveikatos saugos reikalavimams	1.2.1. Parengti nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas teikiančių įmonių sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 16 d. nutarimu Nr. 761 (Žin., 2004, Nr. 96-3541 ; 2008, Nr. 5-169), pakeitimo projektą – patikslinti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas teikiančių įmonių sąrašą	Aplinkos ministerija	2012 metų II ketvirtis
		1.2.2. Parengti ir patvirtinti Lietuvos aplinkos apsaugos normatyvinio dokumento LAND 4-99 „Gręžinių vandeniui tiekti ir vandens šiluminei energijai naudoti projektavimo, įrengimo, konservavimo bei likvidavimo tvarka“, patvirtinto aplinkos ministro 1999 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 417 (Žin., 1999, Nr. 112-3263), pakeitimo projektą – nustatyti individualių gręžinių įrengimo, eksploatavimo, stebėsenos ir uždarymo reikalavimus	Aplinkos ministerija, Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos	2010 metų III ketvirtis
		1.2.3. Per visuomenės informavimo priemones informuoti vartotojus apie viešai tiekiamo geriamojo vandens saugą ir kokybę	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	2010–2015 metai
2. Siekti apsaugoti aplinką nuo išleidžiamų nuotekų žalingo poveikio	2.1. Tobulinti nuotekų valymo ir išleidimo aplinkos apsaugos reikalavimus	2.1.1. Parengti ir patvirtinti Teršalų išmetimo į aplinką apskaitos tvarkos, patvirtintos aplinkos ministro 1999 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. 408 (Žin., 2000, Nr. 8-213 ; 2003, Nr. 79-3610), pakeitimo projektą – tobulinti vandens naudojimo apskaitą ir kontrolę	Aplinkos ministerija, Aplinkos apsaugos agentūra	2010 metų II ketvirtis
		2.1.2. Parengti Nuotekų valymo įrenginių taikymo reglamento, patvirtinto aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. D1-412 (Žin., 2006, Nr. 99-3852), pakeitimo projektą, siekiant, kad būtų naudojami sertifikuoti, atitinkantys darnųjų standartų keliamiems reikalavimams nuotekų valymo įrenginiai, prireikus parengti ir kitų teisės aktų projektus, susijusius su nuotekų valymo įrenginių „CE“ ženklinimu	Aplinkos ministerija	2010 metų II ketvirtis
		2.1.3. Informuoti vartotojus apie nuotekų išvalymą	Aplinkos apsaugos agentūra	2010–2015 metai
		2.1.4. Parengti Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, numatantį administracinių nuobaudų taikymą už nuotekų tvarkymo reikalavimų pažeidimus, neteisėtą gręžinių įrengimą ir geriamojo vandens tiekimą	Aplinkos ministerija	2010 metų I ketvirtis

Tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Atsakingi vykdytojai	Įvykdymo terminas
		2.1.5. Išanalizuoti nacionalinius teisės aktus, reglamentuojančius nuotekų tvarkymą, prireikus parengti ir patvirtinti Miestų nekanalizuotų gyvenamųjų kvartalų nuotėkio tvarkymo rekomendacijų R19-00, patvirtintų aplinkos ministro 2000 m. birželio 1 d. įsakymu Nr. 222 (Žin., 2000, Nr. 46-1331), pakeitimo projektą ir (ar) kitų teisės aktų projektus	Aplinkos ministerija	2011–2012 metai
		2.1.6. Parengti ir patvirtinti Vandens išteklių naudojimo ir teršalų, išleidžiamų su nuotekomis, pirminės apskaitos ir kontrolės tvarkos, patvirtintos aplinkos ministro 2001 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. 171 (Žin., 2001, 29-941), pakeitimo projektą – užtikrinti nuotekų, taip pat individualių nuotekų, tvarkymą ir kontrolę, prireikus parengti Individualių nuotekų tvarkymo programą	Aplinkos ministerija, Aplinkos apsaugos agentūra	2011 metų I ketvirtis

Priedo pakeitimai:

Nr. [1233](#), 2009-09-30, Žin., 2009, Nr. 121-5201 (2009-10-10)

***Pastaba:** taisyklės papildytos nauju 2 priedu

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [1233](#), 2009-09-30, Žin., 2009, Nr. 121-5201 (2009-10-10)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2008 M. RUGPJŪČIO 27 D. NUTARIMO NR. 832 "DĖL GERIAMOJO VANDENS TIEKIMO IR NUOTEKŲ TVARKYMO 2008-2015 METŲ PLĖTROS STRATEGIJOS PATVIRTINIMO" PAKEITIMO

*** Pabaiga ***

Redagavo Vilija Tamaliūnienė (2009-10-12)
vitama@lrs.lt